

MAGYAR LAP

Magyar Könyvtárának
BUDAPEST

XI. évfolyam, 247 (3111) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Franciaország és az Egyház

Egyházipolitikai tárgyalások folytak a napokban Franciaországban. A tárgyalásokon egyházi részéről *Suchard* bíboros, Párizs érseke és *Gerlier* bíboros, Lyon érseke vett részt. Az egyházfők megbeszéléseket folytattak *Valerio Valeri* pápai nunciussal is. A tárgyalások eredményeiről nem adtak hivatalos jelentést, de hangoztatják, hogy az új Franciaországban amelynek kereszténynek és szabadkőművesellenesnek kell lennie, nagy jelentősége van az állam és az egyház békés és nyugodt viszonyának. Az egyház a maga részéről teljes lojalitással viseltetik az állammal szemben, viszont szükség van annak a biztosítására, hogy Franciaországba vissza ne térjen a régi egyházellenes rendszer.

Az egyház és az állam közeledése nem új és váratlan jelenség a nagy összeomlás után, hiszen az összeomlás éppen a régi hibák tekintetében jelentett tisztulási folyamatot. A nagy fordulat értékéből semmit sem von le az a tény, hogy az ország alapjait megrázó vihar után következett. A vihar éppen a Franciaországban már a múlt század óta felülkerekedett egyházellenes és szabadkőműves, legutóbb pedig zsidó vezető elemek idéztek fel. Övék a felelősség azért is, hogy tervszerűen ásták alá a francia népi erőt, a francia családi élet és közélet erkölcsi alapjait. Az összeomlás tulajdonképpen történelmi ítélet volt ezek felett s ha teljes súlyával a francia nép vállaira nehezedik most, azt is meg kell érteni: a francia nép eltúrte, sok tekintetben magáévá tette az egyházellenes irányzatot.

Nem lehet opportunitásnak nevezni a mostani fordulatot, sem kurzus-mozgalomnak. A fordulat csak ilyen és csak ez lehetett. A francia megújulás elén olyanok állanak, akiknek élete, munkássága, jelleme és egyénisége teljes biztosíték a fordulat őszinteségére és komolyságára. Az egyház azonban nem tízévekre számít és nem múlt érdekeket képvisel. Visszaemlékeznek a nem rég múlt időre és őszinte nyíltsággal kijelenti: biztosíték szükséges arra, hogy nem tér vissza a régi egyházellenes irány. Szükség van arra, hogy az új Franciaország életéből eltűnjenek azok az intézmények, törvények, amelyek nemzedékeket neveltek egyházellenes, sokszor egyenesen istentelen szellemben. Olyan intézményeket, törvényeket kell létesíteni, amelyek a keresztény egyéni és közösségi élet melegágyai. A pápa követét a régi Franciaország szabadkőműves és zsidó vezetői is fényes ünnepek között fogadták — politikai megfontolással. Keresztény életet azonban csak őszinte és gyökeres irányváltotással lehet teremteni a régi korhadás és rothadás helyébe.

Teljesen összeomlott az angolok egyiptomi támadása

Rommel fölényes hadvezetése és a tengelycsapatok hősiessége felőrölte a 8. angol hadsereg nagy részét

Német különjelentés 16 hajó elsüllyesztéséről ad hírt

A német véderő főparancsnokság a kedden, november 3-án délután 2 órakor a következő különjelentést adta ki:

A német tengeralattjárók egyik csoportja a kanadai partoktól keletre a rossz időjárás ellenére érintkezésbe jutott egy Amerikából Angliába igyekvő, hadianyaggal és élelmiszerrel megrakott hajókisérlettel. Makacs támadások során, melyek több napon és éjszakán át tartottak, az erősen védett hajókaravánból elsüllyesztettek 16 hajót, összesen 94 ezer tonnátartalommal. Ezek között három löszerszállító hajó is volt, amelyek az első találat után a levegőbe repültek. Két, egyenként 11 ezer tonnás gőzöst, egy rombolót, valamint egy korvetet megtorpedóztak. A hajókaravánnak csak a szélsőrt maradványai maradtak meg a sűrű köd védelmében.

Nagy veszteség érte a 8-ik angol sereget

A Nemzetközi Tájékoztató Iroda lapzártakor kiadott jelentése szerint az angolok egyiptomi nagy offenzívája második szakaszában teljesen összeomlott. Rommel fölényes hadvezetése és a tengelycsapatok hősiessége minden támadási kísérletet elhárított. Azokból az óriási veszteségekből, amelyeket emberben és hadianyagban az angolok szenvedtek nyilvánvaló, hogy a 8-ik angol seregen nagy érvágást jelentett a támadás.

Az NST londoni jelentése szerint az

egyiptomi brit 8-ik hadsereg újabb támadása főként az el alameini északi szakaszon lévő másfélkilométer szélességű homokdűna övezetben folyik. Ezek a dűnák a tengerparttal párhuzamosan az alexandriai térségig húzódnak és rendkívül nehezen áttekinthető terepet alkotnak. A nehéz terepen kívül megnehezíti a támadást az is, hogy a német és olasz hadsereg kisebb-nagyobb erők százai-ai erősítette meg ezt a területet.

Beszámolás a Szovjetunió háborus életéről

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelentése: A *Popolo di Roma* Buenos Airesen át érkezett jelentés alapján ismerteti a *New York Times* szovjetországi tudósítójának cikkét, aki beszámol arról, hogy milyen az élet a Szovjetunióban. Bevezetésül rámutat arra, hogy a Szovjetben jelenleg minden erőfeszítést az ország megmaradt részének kétségbeesett védelmére összpontosítanak. Az orosz nép körében jóformán másról sem beszélnek, mint a második arcvonalról, de ebben a vonatkozásban a szövetségesek irányában egyre nagyobb bizalmatlanság nyilvánul meg. A sebesült katonák óriási tömegben érkeznek az arcvonalokról. A tudósító először Bakut látogatta meg, ahol újszólván minden polgári élet megszűnt, az üzletek zárva vannak, az utcákon csak katonákat lehet látni és minden forgalom a katonai utánpótlás kétségbeesett igyekezetét mutatja. Bakuból Kuibisevbe utazott, ahol valószínűs siralomházat talált. Az üzletek itt is zárva vannak. Éjszaka vak sötétség van a városban. Az utcákon az emberek csak egyenként közlekedhetnek.

mindenütt nyomor és éhínség tapasztalható. Moszkvát is meglátogatta a tudósító. Moszkvában polgári gépkocsik már egyáltalán nem láthatók, csak csapat-szállítójárművek. Az élelmiszerek adagolása egyre szűkösebb, szabadforgalomban semmit sem lehet vásárolni. A közszükségleti cikkeket elosztó üzletek előtt hatalmas tömegekben szoronganak nők, gyermekek és agok.

Amszterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: A brit hírszolgálat moszkvai jelentésében beszámol arról, hogy a hétfői szovjet hadijelentés beismerte Nalesik elesését.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A berlini reggeli lapok továbbra is részletesen foglalkoznak a szövetségesek októberi hajótervezettségével és emlékeztetnek arra, hogy a tengelyhatalmak buvárnaszád-harcának eredményességét brit részről is kénytelenek elismerni. Az angol helügyminiszter legutóbbi cardiffi beszédében rámutatott arra, hogy milyen nehézségekkel kell megküzdenie a brit tengerészetnek a különböző tengerrészekben. A *Berliner Bör-*

senzeitung azt írja, hogy amíg Angliában és Amerikában a tengeri uralom fenntartásáról beszélnek, a tengely részéről befejeződött egy tengeri akció, amelynek eredménye, hogy japán buvárnaszádok jelentek meg az atlanti oceáni támaszpontok előtt és a német buvárnaszádok a Jöreménység fokán át vezető úton érintkezésbe léptek a japán tengerészettel. A német buvárnaszádoknak az Indiai óceánban való feltűnésével bezárult az a lánc, amely valamennyi tengerre kiterjed és nincs többé olyan pont, amelyen a háromhatalmi szerződés államainak buvárhajói ne veszélyeztetnék az ellenség tengeri crejét.

Egyházipolitikai tárgyalások kezdődtek Franciaországban

Vichyből jelentik: (MTI) Vichyben a napokban egyházipolitikai tárgyalások folytak, amelyekről hivatalosan nem nyilatkoztak, de hangsúlyozzák, hogy nagy jelentősége van az egyház politikájának a szabadkőműves ellenes Franciaországban. Egyházi körök biztosították a francia államot az egyház teljes lojalitásáról.

Vichyből jelentik: (MTI) Az Inter France sajtótudósítói iroda méltatja annak jelentőségét, hogy Magyarország résztvevett a lyoni vásáron és hosszú cikket közöl a hagyományos francia-magyar barátságról. Magyarország ma folytatja nemes multját. Nagylelkűen és lojalisan kezelt nyújtott a lesújtott Franciaországnak, hogy segítségére legyen felemelkedésében. A nagylelkűség egyedülálló példa Európában a két nép közti barátság bizonyítékaként.

Németország gabonát, cukrot és kocsót szállít Finnországnak

Az NST helsinki jelentése szerint a finn közellátásügyi miniszter repülőgépen most tért vissza németországi útjáról. A miniszter Németországban az idei és jövő évi Finnország javára történő élelmiszert szállítások ügyéről tárgyalt. Helsinkiben kijelentette, hogy Németország elegendő mennyiségű gabonát, cukrot és kocsót fog szállítani Finnországnak.

Huszonnyolc kontárt ítelt el a városi büntetőbiróság

Visszaesés esetén a pénzbüntetést szigorítani fogják és az elzárást is pénzbüntetésre változtathatják át

Nagyvárad. A kontár ipart Nagyváradon egyre nagyobb mértékben üzik. Ezért főként az Ipartestület ellenőrző szervei a legnagyobb figyelemmel végzik a műhelyek ellenőrzését és jelentik fel a jogosítvány nélkül ipart üző egységeket, akik a jogosítvánnyal rendelkező adófizető iparosoknak igen sokszor komoly károkat okoznak.

A műhely ellenőrök jelentése alapján a nagyvárad városi büntetőbiróság legutóbb a következő kontárokat büntette meg jogosítvány nélküli iparüzésért:

Bárok Endre lakatost Nagyatádi Szabó István-u. 31, 10 pengőre, Veres Gábor kőművest Gilányi-u. 59, 15 P. Indig Izrael Baross Gábor-u. 9 alatti kefekötőt esztergályos kontárkodásért 15 P. Pongrácz Gyula kőművest Blaha Lujza-u. 24, 10 P. Pap Rozália fodrásznőt Vitéz-u. 70, 10 P. Kiss Béláné műszerész Kossuth Lajos-u. 3, 10 P. Stein Ilona női kalaposnőt Szaniszló-u. 3, 20 P. Fábrián Juliánna kalaposnőt Rákóczi-út 5, 10 P. Feczér Lajos szobafestőt Lipót-u. 20, 10 P. Herskó Ilona női kalapost

Sas épület 20 P. Fischer Sándor fodrászt Beöthy-Ödön-u. 31, 20 P. Krupka Mihály fodrászt Tiszta István utca 23, 10 P. Aldin Gizella női kalapost Mezei Mihály-u. 3, 20 P. Aschner Károly fényképészt Madách-u. 3, 20 P. Bottmann Lili női kalapost Rákóczi-út 17, 20 P. Vad József mázslót Váradszöllös 15 P. Takács András szobafestőt Kossuth Lajos-u. 10, 15 P. Dávid Sámuel villanyszerelőt Szent János-u. 9, 30 P. Gelberg Sándor villanyszerelőt Magyar-u. 26, 20 P. Hottya Károly fodrászt Teleki-u. 9, 10 P. Dávid Lajos festőt Damjanich-u. 12, 15 P. Szabó Józsefnét Homerus-u. 9, 15 P. Hirsch Izidor könyvkötőt Várdi Zs.-u. 40, 20 P. Feldstrich Márton könyvkötőt Karácsonyi püspök-u. 15, 20 P. Özv. Fekete Gézané asztalos Kapucinus-u. 11, 10 P. Dobai Sándor asztalos Magyar-u. 33, 10 pengő bírságra.

A városi büntetőbiróság több kereskedőt büntetett meg engedély nélküli tejtermék árusításáért, vagy azért mert az árak értéke nem volt a kirakatban kifüggesztve. Ezek névsora a

Apolló Filmszínházban

Csak szerdán és csütörtökön. Németül beszélő olasz vigjáték

Melyiket szeressem?

Jón: Muráti. Páger, Perényi **Házasság**

Belvárosi

Az új rokon

Kacagató vigjáték! Turay, Vaszary, Gózon, Kabos, Delly, Pethes.

Casínóban

Csak 3 napig

A legszebb regényből készített legszebb film!

A Manderley ház asszonya

következő: Özv. Komári Bertalanné 10 P. Kertész László 10 P. Weisz Mór 10 P. Karajos Sándor 5 P. Gelber Jenő 10 P. Sárkány Istvánné 5 P. Rozenfeld István 10 P. Adler István 5 P. Sziklai Istvánné 5 P. Bizó Sándor 5 P. Tompa Ferenc 5 P.

Tilos legeltetésért megbüntették az alábbi lakosokat: Bányai István kovács Vadász-u. 5, 10 P. Herpán Sándor 10 P. Gulyás Sándor 20 P. Szilágyi Sándor 20 P. Orosz János 50 P. Géczy István 20 P. és Szepesi Imre 20 P.

Három hónapot kapott egy fiatalember, aki önhatalmulag akarta kivenni kialakított bérét

Szívbaajos az eliel, de nem ingerlékenyebb, mint más ember

Nagyvárad. Saját tud. Belfényeri István fuvarvállalkozó fiatalember múlt év nyarán, aratás idején, elszegődött a bányához aratni a megállapodtak abban, hogy munkájáért 30 kgr. búzát kap. Közben a bátyja bevonult katonának, s a felesége intézte a gazdaság ügyeit. Amikor az aratással elkészültek s ő a jussát kérte, az asszony nem volt hajlandó a kialakított búzát kiadni. Erre ő a kezéigében levő, 45 kiló búzát tartalmazó zsákokat felkapta azzal a szándékkal, hogy elvigye. Az asszony ekkor nekiugrott és megütötte. Parázs verekedés támadt, melynek eredménye végül is az lett, hogy Belfényeri a zsákkal együtt távozott.

Az ügyesség rablás címen emelt vádat Belfényeri ellen, aki azzal védekezett, hogy beteg idegzetű, ingerlékeny ember. A keddi délelőtti törvényszéki tárgyaláson dr. Beöthy Konrád orvosszakértő olyan szakvéleményt adott, hogy a vádlott szívbaajos ugyan, de ingerlékenysége nem nagyobb, mint más embernek.

Dr. Czegléd Miklós védőbárány után a bíróság rablás helyett zsarolásban mondotta ki bűnösnek Belfényeri Istvánt és ezért 3 hónapi fogságra ítélte, amit azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek nyilvánított.

Egész városrészeket tesz ki veszélynek a gondatlan ember

Továbbra is figyelemmel és fegyelemmel kell végrehajtani az elsötétítést

A Magyar Távirati Iroda jelentés: A honvédelmi miniszter rendelete értelmében folyó évi november 2-ától kezdődően — további intézkedés — a magánvilágítás (lakoházak és egyéb épületek), valamint a járművek elsötétítését az ország egész területén egységesen 23 órákor kell végrehajtani. Az elsötétítés hajnali 5 óráig tart.

A honvédelmi miniszternek a lapokban megjelent közleményéből már röviden értesült az ország lakossága arról, hogy az elsötétítés kezdetének egy későbbi időpontra történő eltolása révén az elsötétítés végrehajtása terén számottevő könnyítések léptek életbe. A honvédelmi miniszter e könnyítést — melyet egyelőre csak kísérletképpen léptetett életbe — nem azért engedélyezte, mintha ellenséges gépek berepülése kizárt volna, de azért, hogy egyrészt az ipari és kereskedelmi élet, valamint az ország szempontjából oly fontos termelés zavartalanosítsa a gyakorlati lehetőség határáig biztosítsa, másrészt azért, mert e könnyítés elrendelésénél ezámot velet az ország lakosságának megértő és fegyelmzett magatartásával. Amennyiben az őszi és téli esztergályok mind korábbi bekövetkezéssel megtörténnek az, hogy ellenséges bombázó kötelékek még jóval az elrendelt elsötétítési időpont előtt érik el az ország területét, a hatósági légoltalom az utcák és terek világítását (az úgynevezett közvilágítást) idejében és központilag ki fogja kapcsolni. Itt említtük meg, hogy a nagyvárosok forgalmas útvonalain egy bizonyos ideig üzemben maradnak azok a nem ernyőtött közvilágítási lámpák is amelyek révén a közlekedés még zavartalanabbá lehet. A magánvilágítást az ablakokból, az üzletházak és nyilvános helyiségek évfelületei mögül kiszűrődő és sok-

szor nagyerejű fénycsók azonban a lakosság számára a fényforrással rendelkező személynékek kell a légvédelmi riadó elhangzása után azonnal megszüntetnie. Senki se felejtse el azt, hogy az égve hagyott fénycsók egyes lámpák és kivilágított ablakok is veszélyt hoznak a környező házcsoportokra. Nemcsak a külföld egyértelmű tapasztalatai, de a hazánkat szeptember hónapban ért orosz támadás eseményei is azt bizonyítják, hogy az ellenség oda dobja bombáit, ahol fényt lát. A támadás körülményeinek tüzetes megvizsgálása után megállapítható volt az is, hogy hiányosan elsötétített községek és az országúton fel tűnően világító fényszóróval haladó gépjárművek nem kívánatos módon tájékoztatták az ellenséges gépeket. Ugyancsak a támadók bombákat dobtak fényszóró világítása mellett szántótraktorokra, kivilágított, de mindennemű katonai vagy ipari célpontoktól távol eső külvárosi házcsoportokra, stb. Tömegszerencsétlenségek támadhatnak tehát: abból, ha a légvédelmi riadó elhangzása után egyes esetleg jelentéktelennek tűnő fénycsók világítanak.

Kerékpárosok és járművek figyelmébe!

Bár a lakások elsötétítése csak az elrendelt időponttól kötelező, mindenki, aki lakásáról este eltávozik, vagy korábban nyugovóra tér, helyesen cselekszik, ha az elsötétítést már megelőzően gondosan végrehajtja. Csak ilyen módon kerülhető el, hogy a légvédelmi riadó elhangzása után be ne kapcsolják a világítást olyan helyiségekbe is, amelyeknek ablakfelületei még elsötétítve nincsenek. A járművek vezetői és a kerékpárosok az elsötétítés időpontjáig tartás-

ba a belügyminiszter 128.000—1942. sz. rendeletét. Mind a gépkocsik, mind a motorkerékpárok vezetőinek figyelmét felhívjuk arra, hogy fénycsókait kényeszerítő eszközeik nélkül ne használják, mert ezzel a szembejövő járművek vezetőit, valamint a gyalogjárókat vakítják és így feleslegesen balesetek okozói lesznek.

A kerékpárosok különösen ügyeljenek a forgalmi szabályok pontos betartására, gondoskodjanak azonnal a sérthetők megfelelő befestéséről, mert nemcsak a saját biztonságuk függ ettől, de magatartásuk az egész forgalom biztonságát is befolyásolja. Az elsötétítés időpontja után a járművezetőknek fokozott figyelemmel és óvatossággal kell közlekedniük és az elsötétítési rendszabályok betartására gondosan ügyelniük kell.

Jelentsék be anyagigénylésüket az építkezők

Nagyvárad thj. város polgármestere a következő hirdetményt adta ki: Tudomására hozom Nagyvárad város közönségének, hogy a m. kir. Ipari Anyaghiatal Építészeti Osztályának (Budapest, II. ker. Fő-utca 68. szám, I. emelet.) 400573—1942. sz. rendelete folytán a téglá és cseréparuk kiszolgáltatása újabb szabályozást nyert.

Felhívom ezért az érdekelt magán-építkezéseket, akik az építmények falazó munkálatait f. évi október hó 1-ig megkezdték, hogy f. évi november hó 15-ig anyagigénylésüket igazolás végett a városi mérnöki hivatalnak szabványos úrlapon jelentsék be. A már korábban jóváhagyott anyagigényléseket hasonlóké-

pen újból igazoltatni kell, ha az anyag teljes egészében még leszállítást nem nyert.

Már most figyelmezteteni a közönséget, hogy semminemű építkezésbe előzetes engedély igazolás és jóváhagyás, valamint az anyag tényleges leszállítása nélkül ne kezdjen bele, mert az anyag kiszolgáltatását a téglagyárak csak a kivételes esetekre vonatkozó újabb igazolás esetében eszközölhetik még abban az esetben is, ha korábban már anyagkiadás történt volna.

Nagyvárad, 1942. november 2-án.

Dr. Gyapay László s. k. polgármester.

Rommel páncélos serege ellentámadásra indult El Alameinnél

Kaukázus egyik legjelentősebb hadászati pontja német kézen. Négyezredik győzelmét aratta a Mölders-raj

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Mölders vadászrezd Hordmann őrnagy vezetésével a napokban aratta 4000-ik légi győzelmét.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Katonai körökben úgy látják, hogy az egyiptomi csata második szakasza az angolokra nézve nem járt eredménnyel. Páncélos csatára még nem került sor.

Berlinből jelentik: (MTI) A légierő vadászai és a léghárító útegek a keleti arcvonal déli szakaszán november elsején 59 bolsevista gépet lőttek le.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Egy amerikai újságíró részleteket közöl a szovjet polgári lakosság helyzetéről. A szovjetunióban a városok mindenütt kihaltaknak látszanak, az utcákon csak elvétve lehet embereket látni. Az üzletek zárva vannak. A sötétség beállta után a lakosoknak nem szabad lakásukból eltávoznia.

Egy helyen betörést értek el az angol támadó csapatok

Berlinből jelentik: (Interinf.) A nemzetközi tájékoztató iroda jelenti az északafrikai harcokról: Mintán az egyiptomi 8-ik brit hadseregnek nagy támadását a tiz napja tartó csatában a tengely csapatok az egész arcvonalon elhárították és a legsúlyosabb veszteséget okozták az ellenségnek emberben és hadianyagban. Montgomery tábornok a még eddig harcban nem vetett kötelekeit újabb kísérletre vonta össze. Az a benyomás, hogy a britek most már minden eszközzel igyekeznek kieroszakolni a döntést. A támadásban minden rendelkezésre álló tüzértészt felhasználnak. A támadást az eddigiekkel is felülmúló pergőtűzzel vezették be. Kiméltlenül harcra vetették az angol légierő bombázó alakulatait is, azzal a feladattal, hogy mélyen berepülve a tengelycsapatok állásai mögé az utánpótlást megnehezítsék. A német és olasz vadászpilóták az ellenség számbeli fölénye ellenére bátran szembeszálltak a brit és amerikai gépekkel és sok ellenséges gépet — pontos számról még nincs jelentés — lelőttek. A tengely repülői arra kényszerítették az ellenséges repülőket, hogy bombáikat idő előtt, sokszor a brit állások fölött ledobják. Montgomery, amikor úgy vélte, hogy rohamra éretté lövette a tengely védelmi rendszerét, rohamra indította gyalogságát. A rohamban ezután is a dominiumok csapatai vettek részt, melyeket a tengely pusztító elhárító tüze fogadott. Egy helyen, ahol betörést értek el, Rommel egész elhárító tüzrendszerét az ellenségnek irányította, ami hamarosan mutatta eredményeit az ellenségnek okozott véres veszteségben. A déli órákban a német páncélosok indultak hatalmas ellentámadásra. — Hatalmas arányú páncélos csata alakult ki, amely a késő délutáni órákban még tartott. November elsején éjszaka a britek újabb partraszállási kísérletet tettek Egyiptomban, nagyobb erővel, hogy a tengelycsapatok hátába kerüljenek. A kísérletet a tengely erői simán elhárították és nagy veszteséget okoztak az ellenségnek.

Tovább folyik a német előnyomulás a Terek-szakaszon

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli:

A Tuapseba vezető vasutvonal mentén kiépített kísérőállások ellen folyó harcokban újból előbbre küzdöttek magukat. A szovjetcsapatok egyes csoportjait bekerítették és megsemmisítették. Együttal több ellenséges támadást visszavertek. A Terektől nyugatra a német csapatok lendületes támadása a súlyos terepviszonyok ellenére több hegyi szakaszon visszaverve az ellenséget Alagier város elfoglalását eredményezte. A német légierő támogatta a hadsereg harcát és támadta a csapatgyülekezési helyeket. Stalingrádtól délre az ellenség újabb támadása hiúsult meg. A szovjet sikertelen kísérleteket tett újból, hogy a várostól északra csapatokat tegyen partra. A németek tiz ágyúszádot és több csónakot elsüllyesztettek. Román harcrepülőik sikeresen

Művészi fényképeket
Fotó cikkeket
Amatőr-felvételeit

Major György-nél

készíttessen vásároljon dolgoztassa ki

Rákóczi-ut 13.

hombázták a szovjet vasutvonalat. A szovjet helyi jellegű támadásai meg-hiúsultak.

A középső és északi szakaszon kölcsönös felderítő és rohamosztag vállalkozások folytak.

Az egyiptomi arcvonalon a német és olasz csapatok ellentámadása az el-alameini arcvonalon tegnap tovább folyt. Német és olasz csapatoknak sikerült az ellenséget súlyos vesztesé-

get okozva neki visszaverni. A német és olasz légierő támadásai elsősorban az angol ütegállások ellen irányult. A bombatalálatok következtében több löveg harc képtelenné vált. Vadászaink lelőttek négy gépet. Az angol légierő október 11. és 31. közt 306 gépet veszített, közülük 137-et a Földközi-tenger és Észak-Afrika felett. Ugyanez idő alatt az Anglia elleni harcban 88 repülőgépünk veszett el.

Ujabb sikerekkel járt a tengelycsapatok egyiptomi elhárítása

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 890. közleménye: Az egyiptomi arcvonal északi szakaszán a tengelycsapatok ellentámadásai további sikerei következtében ismét száz ausztráliai katona esett fog-ságunkba és 40 járművet elpusztítottunk. A tengelycsapatok főlénye megtörte az angolok újabb támadásait, amelyeket heves tüzértészt tűzzel előz-

tek meg, illetve támogattak. A britek a t.ára virradó éjjel megkísérelték a tengely vonalait mögött csapatokat partrattenni. A kísérlet meg-hiúsult. Olasz és német gépek ismételtén sikerrel támadták az ellenséges vonalakat. Német vadászok négy ellenséges gépet lelőttek. Ezenkívül tiz földör álló gépet megrongáltak. (MTI.)

Nem sikerült a szovjet stalingrádi ellentámadása

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A véderő főparancsnokság keddi jelentésének ki-egészítése: Német csapatoknak Nalcsiktól délkeletre fekvő térségben sikerült folytatni az előnyomulást, jól-lehet sok nagy nehézséget kellett leküzdeni. Alagier városával jelentős pont került német kézre. A város elfoglalásával megszakították a bolsevisták egyik legfontosabb utvonalát a Közép-Kaukázuson át Ezen az uton

szállították az utánpótlást a Nalcsik, Groznij térségben harcoló bolsevistáknak. Helyenként páncélvonatokat is harcra vetettek, amelyeket német zuhanóbombázók telitalálatokkal tettek harc képtelenné. Stalingrádtól délre a bolsevisták páncélosoktól támogatott újabb tehermentesítő támadást kíséreltek meg. A támadók sehol sem érték el a német védelmi vonalakat. A támadások mindenütt össze-estek.

Ortutay Gyula dr. a Nagyváradi Szabadegyetem csütörtöki előadója

A magyar népi műveltség szerkezetéről beszél a kiváló fiatal tudós

A magyar fiatal tudós-gárda egyik kiváló képviselője lép csütörtökön, november 5-én a Szabadegyetem előadósztalához: Ortutay Gyula dr. a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem magántanára, az országosan ismert kiváló néprajztudós. Ortutay rendkívül mozgékony és tevékeny tudós. Alig egy évtizedes munkásságát alapos monográfiák, a néprajz tudományát újszerű megvilágításban mutató művek egész sora jellemzi. Nagy figyelmet keltő első műve — a megjelenés évében elnyerte a legszebb magyar könyv címet — a Székely népballadák című, már két kiadást ért. Sok, fárasztó gyűjtőútja eredményeként megjelent két mesegyűjteménye: Nyíri és rétközi parasztesék és Fedics Mihály mesél című kiadványok új módszert vezetnek be a mesemondói vizsgálatban. Ortutay szerkeszti az Új Magyar Népköltési Gyűjteményt, amely természetesen a haladó tudomány új megállapításainak hasznos felhasználásával méltó folytatása a Gyulai Pál és Arany László szerkesztésében a múlt században megjelenő Népköltési Gyűjteménynek. A Kis magyar néprajz című munkájának második kiadása

rávidesen megjelenik a könyvpiacra, hogy kielégítse azt a nagy érdeklődést, amely a mű iránt a magyar népi műveltség iránt érdeklődők részéről az alapvető kézi könyv iránt megnyilvánul. Ortutay szerkeszti a Magyar-ságtudomány című folyóiratot, amely a magyar élet magyar sajátosságainak tudományos vizsgálatát szolgálja. Főtitkára a Magyar-ságtudományi Intézet Baráti Szövetségének. Az ő műve a Magyar népművészet sorozat második kötete. Azonkívül sok-sok tanulmányának, cikknek, népszerű mesegyűjteménynek, a Magyar Szemle Kincses-tára egyik néprajzi könyves-kéjének szerzője. Mint a rádió irodalmi osztályának helyettes vezetője működik Budapesten. Neve a rádió-műsorokból is ismert. Egyik legértékesebb munkássága az, hogy hangjelműre vetíti a népköltészet gyűjtés gazdag zenei anyagát, s az így megörökített népi kincset a rádió végleg megmenti a teljes pusztulástól.

Ortutay Gyula, aki különben könyved és élvezetes előadó is, csütörtökön délután 6 órai kezdettel a város-háza dísztermében tartja meg előadását A magyar népi műveltség szerkezet címen. Az előadás vázlatja: a né-

pi műveltség szerkezeti vonásai a népköltészetben és népművészetben, magyar paraszt kulturális fejlődésének, világának népi, társadalmi és történelmi okai, a paraszti alkotás lélektana, közösségi, életük törvényrendje, a paraszti élet jövő fejlődésének ma már látható körvonalai.

Spanvol nyi at hozat küllöld raga makra

Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A spanyol külügyminisztérium állást foglalt azok ellen a rágalmak ellen, amelyekkel néhány amerikai állam illeti Spanyolországot, mert Spanyolország ezekben az államokban magára vállalta néhány hadviselő állam kötelességét védelmét.

Prima uradalmi

sütő

ezett

Kósa Dezső terménykereskedőhöz

Musso utca 20 (v. Uvilágkávéház)

Csiszár Béla:

Mit jelent Európának Rommel ellenállása?

Sokan vannak itt Európában akik hajlandók a tengelycsapatok afrikai ellenállását és az ottani angol támadást elszigetelt jelenségnek tekinteni, illetve a világharcot egyik részének, amelynek a másik frontszakasza különösebb hatása nincs.

Ideje, hogy ezt a nézetet felülvizsgáljuk. Az alábbiakban be akarjuk bizonyítani azt, hogy Rommel dicsősége ellenállása Afrikában most és a közel-múltban milyen veszélyektől óvja és óvta meg Európát. Azt az Európát, amely élet-halálharcot folytat és áldozatos keresztesháborút vív a keleti fronton az istentagadó és civilizációellenes holociszmusmal, Anglia és az Egyesült Államok ellen. Afrikából akarják ledöfni, hátbadöfni a létéért és kulturájáért harcoló Európát s ezért akarja mindenáron kiszorítani a német és olasz csapatokat a fekete földrészről.

1

Afrika nincs meseze Európától és ha a két kontinens közötti tengeren biztosítva van az angol flotta uralma, tehát az angolok és szövetségeseik annyi ereget hozhatnak át az afrikai partokról Európába, amennyit csak akarnak. — akkor kézenfekvő, hogy Afrika a legideálisabb bázis minden Európa elleni támadás céljaira. Még fontosabb és harcazatilag sokkal megfelelőbb, mint például az angol szigetország, mert hiszen a németeknek volt idejük olyan hatalmas erődítményekkel megerősíteni a francia, belga és holland partokat, hogy ezen a nagyszerű erődítményen szinte lehetetlen az áttörés a Birodalom területe felé.

Az afrikai bázis helyzete más. Innen egyszerre lehet csapatokat áthajózni és kihajózni Görögországban, Görögországban, Olaszországban és Franciaországban. (Spanyolországot nem számítjuk ide, mert ő az ellenség szempontjából egyként távol van az ellenség által legjobban áhitott birodalmi hadművelési területtől. Sőt, ha a brit flotta, viszonylag régi erejét és együtt tud működni nagyobb amerikai hajóegységekkel s Afrika már az angol-szászok birtokában van északi tengerpartja egész hosszában, akkor több déleuropai területen egyidejűleg több ponton is megtörténhet a partra szállás.

Most láthatjuk, miért igyekezett elfoglalni annakidején Olaszország Görögországot, miért szállta meg Németország Görögországgal együtt Kréta szigetét is, miért fontos a német birodalomnak az ezmei azonosság és közös célok felül Olaszország barátsága és részvétele a háborúban. Ha ezek a területek megnyílhatnak az ellenséges invázió számára, természetesen, hogy Németországot határozott zavarhatná hadműveleteiben és erőfeszítéseiben, sőt összpontosított támadás alá is foghatná.

Az angoloknak már az első világháborúban is az volt a haditervük, hogy a Balkánon felnyomulva támadják hátba, illetve oldalba Németországot. Tervüket akkor nagymértékben elősegítette, hogy Görögországban a háború végéig ők maradtak az urak és Olaszország is az antant oldalán állott. Most azonban maga Olaszország volt az, amelyik — tartva az esetleges, sőt nagyonis kézenfekvő oldalozó meglepetésétől — ide-

jében felismerve a veszélyt és le akart számolni a Görögországban már nagyon is hatalmasra vált angol befolyással. Hála a németek jugoszláviai és görögországi fényes hadműveleteiknek, nemcsak a Németországot, hanem a kelet és közép-európai országokat, így Magyarországot is biztosították a Balkán felől mindenemű meglepetés ellen. Azzal pedig, hogy Bulgáriába és Romániába barátságosan bevonulhattak a német csapatok, a másik ellenség, a Szovjet meglepetései ellen is biztosították Európát.

Azzal tehát, hogy Rommel Afrikában szilárdan állja az angol-szászok támadását, — Európa lerohanását is megakadályozza. Mindaddig, amíg a tengelycsapatok Afrikában harcolnak, az angol-szászok nem is gondolhatnak európai hadicéljaikra. Rommel egyiptomi betörésével ezeknek a céloknak a valórválásától annakidején még mesezebb sodródtak, mint valaha. Minden erejüket

megfeszítették tehát, hogy most végleg elintézzék a tengely itteni ellenállását. Az Egyesült Államok is csak úgy érheti el európai, sőt világcéljait, ha Afrikából segítenek kiűzni a tengelycsapatokat; ezért nyújtottak olyan bőkezűen segédkezet az angoloknak itteni hadműveleteikhez. Rommel ellenállása minden szép angol-szász tervet keresztülhöz és legalábbis hosszú időre megakadályoz.

2

Maguk az angolok is bevallják hogy az afrikai támadással voltaképpen a velük szembe fordult Európán akartak utni és itteni esetleges győzelmeikkel voltaképpen a maguk önos érdekeik mellett, (hogy tudniillik Európában ismét ők legyenek az urak) a szovjet érdekeiket is szolgálják. Hírbevit második

Megnyilt Nagyvárad legfényesebb vendéglátó üzeme, a Hungária-kávéház, étterem cukrászda, söröző és bár

Teljes sikerrel járt a régi Rimanóczy-komplexum átalakítása és megújítása. Petrásovits Árpád hozzáértését dicséri az új üzem

Néhány hónappal ezelőtt, mikor a Rimanóczy kávéház és vendéglő új bérloje, Petrásovits Árpád megkezdte a zsidó gazdálkodásban elhanyagolt és tonkrement helyiségek átalakítását s a nagyszabású megújítás első tapasztalatai alapján közölte a város vezetőségével, hogy csak abban az esetben tudja megvalósítani terveit, ha a város újabb tekintélyes összegekkel járul hozzá az átalakítás költségeihez az illetékes bizottságokban sokan ellenérzéssel fogadták az előterjesztést. Az volt a felfogásuk, hogy ma, ebben a komoly háborús időben nincs szükség a leszegénye-

dett és a gazdasági fellendülésnek ma még csak a reménységéből táplálkozó Nagyváradon oly fényűző berendezésű szórakozó helyiségekre, amelyeket Petrásovits Árpád tervez. Olyan hangok is hallatszottak, hogy a mai anyagbeszerzési nehézségek között nem is lehet időálló berendezéseket létrehozni, egyszerűbb igények kielégítésére kell tehát törekedni, a polgári izlésre megfelelően kell a Rimanóczy-kávéházat és éttermet megújítani s kevésbé gondterhes időkre kell halasztani az épület a nézseinek gyökeres renoválását.

Elképzelhetetlen állapotok szüntek meg az átalakítással

A szakértők azonban támogatták a bérlo tervét, amit a Rimanóczy-alap ellenőrzésére kiküldött bizottság is javasolt s némi huzavona után a törvényhatósági bizottság is megszavazta a város hozzájárulásának jelentős többletét.

A munkálatok erre teljes erővel megindultak s valóban elképzelhetetlen állapotokat szüntettek meg. A korhadásnak, a szennynek, s az épületet is alapjaiban veszélyeztető hibáknak egész augias-istállóját seper-

ték ki, de még ezek a teljesítmények sem oszlatták el az ellenérzéseket. Mi szükség van most mindezekre? — mondták illetékesek és illetéktelenek.

Petrásovits Árpád csak dolgozott, jó néhány ezer pengővel túlhaladták már a kiadásai az előirányzatokat, s még mindig újabb beszerzéseket eszközölt, már úgy tűnt fel, hogy sohasem lesz kész a Rimanóczy... s a vállalkozó szellemű bérlo mégis elérte a megújítás napját.

Olyan üzemmél gazdagodott a város, amely díszére válik

Hétfőn délután volt a „Hungária” névre átkeresztelt vendéglátó üzemek megnyitása előtti sajtóbemutatója, amelyre a bérlo a helyi sajtó képviselői mellett meghívta a város előkelőseit is. S a látvány, ami a meghívott vendégek elé tárult, oly meglepő és — kénytelenek vagyunk leírni ezt a jelzöt — szemképráztató, hogy mindenki ámulva nézte, mit várt szolt Petrásovits Árpád néhány hó-

nap alatt a Bémer-terre, s a legellenzékibb szelleműek is meghátrálva ismerték be, hogy ennek a kitűnő szakembernek — szépészeti és üzemberendezési szempontból nézve a dolgot — igaza volt. A város olyan helyiséget nyert, amely a legkényesebb igényeket is kielégítheti, s amely a jövőben Nagyvárad rendkívüli látványosságai közé fog tartozni.

A hatalmas helyiség több részre

frontjukat akarták itt felállítani, abban azonban csalódtak, hogy a németek majd a keleti harctérről, sőt Nyugat-Európából is ide vonják haderejük jelentős részét, továbbá légierejüket és páncélos állományuk tetemes hányadát. Kétség kívül nem könnyű dolog ellenállni a közel egy milliós angol-szász csapatoknak és leküzdeni azt a hatalmas légifölénnyel, amellyel jelenleg a britek rendelkeznek. De Rommel megmutatta, hogy kevés haderővel is eikerrel tud ellenállni a támadóknak s nincs szüksége olyan méretű hadseregére és légierejére, amelynek Afrikában való összpontosítása meggyengítené a keleti fronton bevetésre került haderejét és légierejét.

Bármint van is, Rommel ellenállása Európa feje felől hártja el a gondok vagy problémák jelentős részét és Afrikában voltaképpen a mi kontinensünket védi. Nem nehéz tehát az elmondottak után átlátni, kellőleg értékelni az afrikai hadműveletek jelentőségét és remélhetőleg egyre kevesebb lesz azoknak a kávéházi stratégáknak a száma, akik könnyed kézelgyintéssel térnek napirendre a keleti front harci eseményei mellett és csupán egy-egy front harci eseményeit akarják előnyben részesíteni és figyelemmel követni.

oszlak, amelyek azonban szervesen csatlakoznak egymáshoz. A sarokbejáratból balra, a Rimanóczy-utca frontján van a cukrászda. Tükrös asztalok, színes bevonású kényelmes székek, gyönyörű függönyök, fent csillárok sora, s az egész helyiségben a dráppolt a bordóvörös fokozódó árnyalatokban kellemes és előkelő tónus ömlik el. Odébb egy meghitt zugban széles ülések magas támláival tagoltan sötétzöld alaptónusú kis bérlohelyiség, ennek minden elképzelhető kellékével és hangulati elemével. A bejáratból jobbra, a terrasz frontján a kávéház. Szintén színes megoldással, a virágos brokát bevonású székek és a nagy ablakokról leomló zöld és sötétvörös függönyök kissé merész összhangjával, de mindenütt kényelem és otthonosság követelményeinek megfelelően. Ehhez csatlakoznak a játéktérmekek, kettő is, hátul elkülönítve a zajosabb és kevesebb nyilvánosságot igénylő játékok számára. A kávéházból nyitunk a söröző helyiségbe, amely különösen kedves meglepetés népi stílusú padjaival, asztalaival, melyek boxszerűen különödnék el egymástól. Odébb kiszélesedik a helyiség, ez az étterem. Fehér asztalai világos függönyökkel olvadnak finom harmóniába. S az étteremből lépcső vezet fel az emeleten lévő fényes alkalmi étterembe, amely fehér tónusú, rózsaszín virág díszekkel a falon...

Az egész művészi elgondolása és kivitelű, s amellyel a gyakorlati szempontoknak is tökéletesen megfelelő. Örösi üzem lesz ez, de természetesen más kérdés, hogy Nagyvárad elég népes és gazdag-e ahhoz, hogy el is tudja tartani. Mindenesetre merész és tiszteletreméltó vállalkozás volt a bérlotól, hogy megvalósította. A város gazdagodott vele s igazságos volna, hogy megtalálja számításait Petrásovits Árpád is.

Érdekes tárgyalások az országos költségvetésről

(Második cikk)

Irta Dr. Paál Arpád

A múlt héten szerdán, csütörtökön és pénteken tárgyalták le a képviselőház szakszervezetének a közgazdasági jellegű kormányzati ágak (földművelés, kereskedelem és ipar) költségvetéseit. Naponként 8 óras ülések voltak a bizottságokban, de a földművelésügyi tárca letárgyalása végett az ülés idejét szerdán még egy órával meg kellett hosszabbítani. A földművelésügyi tárcanál már a folyó évben megszavazott egymilliárdos mezőgazdaságfejlesztési program most már második részlettel érvényesült, s a programba tartozó költségek 100 milliónál is nagyobb összegűek.

Egyébként a földművelésügyi tárca főbb tételei a következők: a központi igazgatás (4 millió), a gazdasági felügyelőségek (7 millió 624 ezer), s a gazdasági munkaügyi igazgatás (11 millió 400 ezer), személyzeti költségeire összesen 23 millió, az államrendszert 7 millió 800 ezer, állattenyésztésre, rét-, legelő- és tejjgazdaságra 23 millió, lótenyésztésre 11 millió, állategészségügyre 4 és félmillió, gazdasági szakoktatásra 30 millió, vízügyi szolgálatra (belvizek levezetése, talajrendezésre, árvizek elleni védekezésre) 48 millió, kertészetre és méhszetre 2 millió, szőlészetre és borászatra 2 millió 300 ezer, mezőgazdasági tudományos és kísérleti intézményekre 14 millió, földbirtokrendezésre 19 millió, a mezőgazdasági termelés előmozdítására 52 millió, a közgazdaság különböző ágaira (mezőgazdasági statisztika, hirszolgálat, közgazdasági intézmények és szövetségi célok támogatása, mezőgazdasági termények és termékek értékesítése, stb.) 27 és fél millió. Összesen 265 millió, mihez még 10 és fél millió járul a földművelésügyi minisztérium nyugdíjas alkalmazottai ellátására, s így végeredményben 275 és fél millió pengő összegű a földművelésügyi tárca jövő évi kiadásainak az előirányzata.

A folyó évre szóló költségvetés is már nagy emelkedést mutatott a múlt évihez képest, mikor végösszege 166 millió volt; a jövő évre szóló költségvetés azonban ennél is több 109 és fél millióval.

A bizottsági tárgyaláson kiemelték, hogy a gazdasági szakoktatásra már eddig is óriási befektetések történtek, s az új költségvetés ezt még feltűnőbb lendülettel fokozza. A falukig elhatoló mezőgazdasági tanfolyamokon kívül úgy a felsőfokú, mint a középfokú és alsófokú mezőgazdasági oktatás megkapja a maga hathatós beruházásait. A cseledek, háziasszonyok, háziparók is oktatást kapnak, s azonkívül külön szaktanfolyamon készítik elő azokat a községi elöljárókat is, akik a mezőgazdaságfejlesztő törvény értelmében a falvakban a termelő munkát fogják vezetni és ellenőrizni. Összesen 1500 ilyen községi gazdasági elöljáró lép szolgálatba már az új esztendő első napjától kezdve. Az elöljárókat egyébként azokból a gazdákból válogatják ki, akik aranykalászos vagy ezüstkalászos gazdakként eddig

is kitüntek. Közérdekű szolgálatukért havi 120 pengős tiszteletdíjat kapnak. A magasabbfokú gazdasági képzés iránt is már megindult ifjúságunk érdeklődése. Már a folyó évben rendszeresített ösztöndíjak is buzdítóan hatottak. A gazdasági akadémiák tanulóinak 360 volt a létszáma a múlt évben; a folyó tanévben ez a szám hirtelen 800-ra emelkedett.

Külön érdekessége volt a földművelésügyi költségvetés tárgyalásának, hogy mennyi egymással kapcsolatos jelenség került felszínre, s a kötött gazdálkodás és a közellátási rendelkezések folyamata milyen problémákat hozott egymással vonatkozásba. Például, hogy mennyire függ a vízrendezés az erdősítéstől, aztán az erdők elkopárosítása hogyan okozta a nagyobb árvizeket. Vagy még kirívóbb okozati összefüggés, hogy tűzifa van elegendő levágott állapotban, de az elszekereztetése függ az igavonó állatok takarmányozásától, a takarmány felgyűjtése és kellő raktározása végett siló-építésre volna szükség, ehhez azonban nincs kellő cement, s így a tűzifaellátás végeredményben a cement miatt nem lehet zavartalan. A mezőgazdasági árak tekintetében is erős kíváncsi alakult ki, hogy azokat ne a közellátási minisztériumban szabják meg, hanem a földművelésügyi minisztérium legyen az árak irányítója. Általában a mezőgazdasági

termelés egész irányítására nézve kifogásolták, hogy azt a közellátási minisztérium akarja kézbevenni, s így ebben a tekintetben még élénk viták várhatók, melyek azonban végül is tisztázni fogják, hogy a mezőgazdasági termelés vonalán hogyan valósuljon meg az egységes vezetés.

A mezőgazdasági termelés támogatásában különben feltűnő tételként szerepel, hogy a nemesített vetőmagvak kiosztására s vele különösen a búzatermelés egységesítésére közel 7 millió pengőt fordítanak, az olajos magvak termelése előmozdítására is további 7 millió pengőt, aztán különösen a kisgazdák gépszövetkezetei és talajművelő társulási számára, gépbeszerzésekre és trágyakezelést előmozdító építkezésekre közel 5 millió pengőt. A kisgazdák érdekében való ilyen feltűnő tétel még, hogy a földművelésügyi miniszter visszatérít azoknak a kisgazdáknak az adóját, akiknek egy község határában nincs több földjük, mint amennyinek összesen 116 pengő a kataszteri tiszta jövedelme. Erre a célra 14 millió pengőt vett föl a költségvetés. További 16 millió pengő van főlveve azoknak a gazdáknak a jutalmazására, akik tavaszi terményeik alá az őszi szántást szorgalmasan és legalább 15 cm. mélységben elvégzik. A költségvetés ilyen tételeiből is mind az a jellemző szándék sugárzik ki, mely a mező-

gazdasággal foglalkozó népet a jobb és odaadóbb földművelésre kívánja szoktatni és tanítani.

A mezőgazdasági termelés előmozdítása részleteiről egyébként sok volt a bíráló hang, ugyiszintén ezzel kapcsolatban a földbirtokpolitikai teendőkről is. Ezen a vonalon arról is szó esett, hogy a közellátásügyi minisztériumnak a termésbeszolgáltatásra vonatkozó új irányzata visszahatásokat fog előidézni, s különösen a vetési munkálatok teljes megváltozása áll elő. A földművelésügyi miniszter utalt arra, hogy éppen a vetések biztosítása végett kívánja a kormány már az őszi szántást is jutalmazni, s a nemesített vetőmaggal nagyobb segítséget nyújtani. Volt olyan javaslat is, hogy a közellátásra szükséges készleteket a megyékre szóló kontingentálásokkal kell biztosítani, a megyék aztán maguk oszthatnák el ezt a kivetést a községekre. Földbirtokpolitikai vonatkozásban a miniszter bejelentette, hogy eddig 16 ezer házhelykiosztás történt, a jövő évre 15 ezer házhelykiosztást terveznek, de egyúttal megfelelő gazdasági felszerelést is kívánnak juttatni, s a 15 ezres számot is túl akarják haladni. A zsidó birtokok közül az 5 holdon aluli területeket a kisgazda-közönségnek jutna, a 6—100 holdasokat a Vitézi Szék fogja szétosztani az új világháború vitézei között is, míg a 100 holdon felülieket a Földhitelintézet fogja kezelni alá venni, s a nagyüzemi termelést ott tovább is biztosítani. Ezek a nagybirtokok nem maradnak meg eddigi tulajdonosaiknál még hasazonbérés kezelésben se.

Földbirtokpolitikai téma az is, ami a román földreform egyes kihatásával a magyar földtelenekeket és kisbirtokosokat sújtja. A földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy ezek megoldása is immár nem soká fog kélni.

A mezőgazdasági termelés előtt persze nagy kérdőjel az a dulás is, amit az árvizek és a belvizes veszélyek a talajra gyakoroltak. Óriási talajrendező munka kell, s ennek kifejezése az is, hogy a jövő évi költségvetés 48 millió pengőt irányoz elő erre a célra; folyó évben is 32 millió volt a vízzel és vízrendezéssel való küzdelem költsége, míg a megelőző esztendőben csak 8 millió. Az idén különösen nagy katasztrófát okozott, hogy Hódmezővásárhely és környéke került árvízveszedelem alá; magának Hódmezővásárhelynek 132 ezer holdnyi határából 80 ezer hold került víz alá, ami a föld termelőre jött is kilogozta. Ott traktorok felvonulásával és nagymértékű műtrágyázással segítenek a talaj termékenysége visszaállítására. Egyébként a miniszter az egész eddigi vízrendező munka eredményét úgy foglalta össze, hogy Szeged vidékén a vízrendezés teljesen megvan, a Tisza—Maros szögben meg folynak a helyreállítási munkálatok. Az ártmentesítési társulatokat tájegységek szerint csoportosították egy országos vízrendezési terv végrehajtására, illetve a végrehajtott munkálatok épentartására és további célszerű fejlesztésére.

A miniszter bejelentette, hogy a Duna—Tisza csatorna munkálatai a jövő évben már megkezdődnek. A csatornát a Dunánál Soroksárból kiindulva, Kecskemét alatt 12 kilométernyire vezetik, s Kecskemét határában viszik a Tiszába. A Dunáról különben sok fontos szó esett a földművelésügyi költségvetés során. Utalt arra, hogy a Duna utja Középeurópának a Fekete-tengerig vezető forgal-

Halász Gyula apátplébános, címzetes kanonok nyugalombavonult

Egy évvel ezelőtt ünnepelte meg egész Nagyvárad közönsége aranyévfordulóját. Megható módon nyilvánult meg akkor az egész város szeretete, érdeklődése, rokonszenvé iránta. Ez az ünnepi alkalom azonban arra is emlékeztetett és figyelmeztetett, hogy az odanő, önfeláldozó lelkipásztori munka a magas korral karöltve felőrli, elnyövi a legerősebb szervezetet is. Halász Gyula galambösz hája, görnyedt, fáradt testtartása, botra támaszkodó járása mindennél jobban mutatták, hogy számára is elérkezett a jól megérdemelt nyugalom és pihenés ideje. Közhivatalban ebben az életkorban már rég nyugdíját élvezhetné volna. A lelkipásztori munkáját és életét azonban sohasem szabad a hivatalnokai élet mértékével mérni. A lelkipásztor addig dolgozik, ég, omezstődik híveiért, ameddig a lélek tüze egészen felőrli a véges, sokszor nagyon is gyöngye testi erőket és képességeket. Halász Gyula akkor állott ki a munkából, amikor a test már nem tudott megfelelő eszköze lenni a léleknek.

Régen volt, amikor elindult hivatala szent tüzétől, lelkesedésétől úzve az áldozópapság rögzös útján. 1891-ben szentelték pappá Nagyváradon s ettől kezdve sok helyen, sokféle mun-

kakört töltött be, míg végül 1907-ben Nagyvárad-Velencére kerül plébánosnak. Harmincöt évet töltött itt önfeláldozó és eredményekben gazdag munkában. Szentelése után a Szent József Intézet prefektusa és a Szent Vince Intézet hitoktatója. 1894-ben helyettes tanár a tanítónőképzőben. 1898-ban vicerektor s később spirituális a szemináriumban, ugyanakkor fogházi lelkész és hitoktató is. 1904-ben az Elmekórházban teljesít lelkesítő szolgálatot. 1907-ben nevezték ki Velencére plébánosnak és 1911-ben iktatják be. 1915-ben szentszéki tanácsos. 1922-ben a központi kerület esperese. 1926-ban címzetes kanonok, majd 1931-ben címzetes apát.

Száraz adatok ezek, amelyek mögött a csöndes, kitartó munka sok-sok küzdelmes napja, hónapja és éve áll. Alkotásai között elsősorban azt a nagy szeretetet kell megemlítenünk, amellyel híveit magához és egymáshoz fűzte. Talán ez legmaradandóbb műve. A szép és tágas kulturház is az ő tevékenységét dicséri.

Amikor 51 éves papi működés után kiáll a lélek mezeinek aratói közül. Szent Pál szavai jutnak eszünkbe: a harcot jól megharcolta. Isten áldása legyen a jutalom érte.

(—)

* Első cikk a Magyar Lapok 1942. nov. 2-iki 246. számában.

mát közvetíti, s még egy másik közep európai víziút Oroszországba tölünk északra vezet Kiev irányába. Hogy Közép európa főforgalma ne erre az északi kerülő útra terelődjék, avégett a Duna magyarországi szakaszán a mederképződés elfajlását helyre kell hozni, s a Dunahajózás zavartalanágát új kikötőkkel is biztosítani kell. A miniszter közölte, hogy a Dunahajózás érdekében nagy beruházási tervek vannak az átmenet-gazdálkodási programban, s ennek első részlete is 20 millió pengő összegű.

A földmívelésügyi tárca így a víziutak gondja után szerves összefüggésbe kerül a kereskedelmi és közlekedési ügyek nagy kiterjedésével. A képviselőház bizottságai a következő napon, csütörtökön tárgyalták le a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszterium költségvetését. Erről és az iparügyek országos költségvetéséről egyik következő számunkban adunk ismertetést.

Megüresedett a váradvelencei és királydaróczi plébánia

Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy Krisztk János pápai kamarás, királydaróczi esperes-plébános hosszú betegség után elhunyt. Halálával a királydaróczi plébánia, amelyet oly hosszú ideig áldásosan vezetett és gondozott, megürült. Az egyházmegyei főhatóság most pályázatot hirdetett a megürült plébánia betöltésére.

Ugyancsak megürült a váradvelencei plébánia is. Halász Gyula apát-plébános, címzetes kanonok áldozópapságának ötvenegyedik, váradvelencei plébánosságának harminctől éves nyugalomba vonult. Halász Gyula a Főhatósághoz intézett kérelmében adta elő nyugalombavonulási kívánását. A Főhatóság minden tekintetben méltányolta Halász Gyula kérését és a nyugalombavonulást november 15-i időponttal elfogadta, ugyanakkor pályázatot hirdet az így megürült váradvelencei plébánia betöltésére.

A margittai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
6882—1942. tk. szám.

Arverési hirdetmény

Nagyvárad Takarékpénztár Rt. végrehajthatóknak Boksa Gábor, Boksa Lőrinc és kiskoru Boksa Virág végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 467 P 70 fillér tökekövetelés és járulékaik behajtása végett a Lükki közsgben fekvő, s a Lükki 12. és 13. sz. tkvi betétben A. I. 1—2. I. 1—6. I. sor. 145—146, 140—144, 537. hrsz. a. felvett ingatlanokra és 6288 legelő-ületésre összesen 2500 P kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943 évi január hó 5 napján délelőtt 10 órakor Lükki közsgházánál fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlanokat a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a, amelyet a magasabb ígértet ugyanannyi %-ára kell kiegészíteni.

Margitta, 1942. október 13.

Dr. Lévy Béla sk. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül: Kövér kiadó.

Minden aranykorona kataszteri jövedelem után két kiló terményt kell beszoigáltatni 1943-ban

Megjelent a hivatalos rendelet a beszoigáltatási kötelezettség szabályozásáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap keddi száma közli a közellátási miniszterium rendeletét a mezőgazdasági termelők termelési beszoigáltatási kötelezettségének szabályozásáról. A rendelet értelmében a közellátási miniszter a közellátás biztosítása érdekében a termelőket arra kötelezheti, hogy 1943 évi terméséből a kataszteri tiszta jövedelem minden arany koronája után különféle termékeket szolgáltasson be. A közellátásügyi miniszter ezt a beszoigáltatási kötelezettséget a földmívelésügyi miniszterrel oly módon is szabályozhatja, hogy a termelő a közellátásügyi miniszter által meghatározott termékek beszoigáltatása közt választhat. A beszoigáltatási kötelezettség teljesítésének módját és idejét a közellátásügyi miniszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértve szabályozhatja. A beszoigáltatott terménymennyiségek után a hatóság által megállapított árat kell fizetni. Az a termelő, aki a beszoigáltatási kötelezettségen felül is beszoigáltat mező-

gazdasági terményt, a meghatározott áron felül külön térítést kap, amelynek mértékét és módját a közellátásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve állapítja meg. Az a termelő ellenben, aki beszoigáltatási kötelezettségének nem tesz eleget, bírságot fizet, amelynek mértékét és befizetésének módját a közellátásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve állapítja meg. A bírság lefizetése a termelőt a büntetőjogi felelősség alól nem mentesíti.

A hivatalos lap a továbbiakban közli a közellátásügyi miniszter rendeletét, amely a termelők 1943 évi kenyérgabona beszoigáltatási kötelezettségét állapítja meg. A rendelet értelmében minden mezőgazdasági termelő 1943 évi terméséből szántóföld területének egy-egy arany korona kataszteri tiszta jövedelme után 10—10 kilogramm, egy katasztrális hold után legfeljebb 200 kiló búzát, rozsot, ketszerest később megállapítandó módon és időben szolgáltat be.

Csak vám ellenében szabad árpát, zabot és kukoricát darálni

Tudomására hozom a város közönségének az alábbiakat:

A m. kir. minisztérium 6130/1942. M. E. sz. rendelete értelmében malmoknak (daráló üzemeknek) árpát, zabot és kukoricát bér munkában darálni (zúzni) csak természetben számított díj (vám) ellenében szabad.

A malom tulajdonosa — felelős vezetője — köteles minden hónap 5-ik napjáig az előző hónapban szedett vámkeresetét a Hombárnak, mint a Futura gabonagyűjtési főosztályának (Budapest, V. Bécsi-út 2.) bejelenteni és azt a Hombár által kijelölt bizományosnak a hatóság által megállapított áron minden hónap 15-ik napjáig megvételre felkínálni.

Árpát és zabot örölni csak kenyérgabonajegy vámörlési szelvénye ellenében szabad. Vámörlésre csak annyi ár-

pát és zabot szabad elfogadni, amennyi kenyérgabona vámörlésére a vámörlési szelvény jogosít. Árpának és zabnak a kenyérgabonajegy vámörlési szelvénye ellenében való örlésére egyekben a 110.410/1942. K. M. sz. rendeletnek a kukorica vámörlésére vonatkozó rendelkezéséig kell megfelelően alkalmazni. Árpát és zabot takarmányozási célra örölni tilos.

Fenti rendelkezések a kereskedelmi örlésre nem terjednek ki.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az, aki fenti rendelkezéseket megszegi, kijátssza, vagy nem teljesíti.

Nagyvárad, 1942. október 29.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Be kell jelenteni a termelőknek a hüvelyes készleteket

A m. kir. Közellátásügyi Minisztérium 110.600—1942. K. M. sz. rendelete értelmében azok a termelők (termeltetők), akiknek birtokában bab, borsó, lencse, keserűcsillagfűrtmag, hajdina, mák, vagy cirok, vagy kötelesek babból, borsóból, lencséből, hajdinából és mákból az alább megállapított háztartási szükségleten felüli készletüket, keserűcsillagfűrtmagból, lóbabból és cirok, magból pedig egész készletüket a Magyar Hüvelyes- és Olajosmagkivitel Egyesületéhez (Budapest, Alkotmány-utca 27.) a fenti rendelethez csatolt minta szerinti adatokkal bejelenteni.

Az a háztartási szükséglet, amely nem esik bejelentési kötelezettség alá, hüve-

lyesekből (bab, borsó és lencse együtt) és ezek hántolt, darált vagy örölt termékeiből személyenként összesen 25 kgr., hajdinából és ennek termékeiből személyenként 50 kgr., mákból pedig személyenként 5 kgr.

A bejelentési kötelezettség a felsorolt terményekre vonatkozóan fennáll. — a rendelet hatálybalépésének napján meglévő, úgyszintén a később megszerzett készletekre is.

A meglévő készletek tekintetében a bejelentést a rendelet hatálybalépését követő 8 nap alatt kell megtenni; a később megszerzett készleteket és az ezekben, valamint a rendelet hatálybalépésének napján meglévő készletekben bekö-

vetkező minden változást havonként, a hónap 5-ik napjáig kell bejelenteni.

A bejelentési kötelezettség alá eső készleteket a rendelet hatálybalépésének napjától kezdve zár alá helyeztetnek kell tekinteni és azokat felhasználni, illetőleg forgalombahozni csak a közellátásügyi minisztérium rendelkezési szerint szabad.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az, aki a fenti rendelkezésben foglalt intézkedéseket megszegi, kijátssza, vagy nem teljesíti.

Nagyvárad, 1942. október 29.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

71 éves árdrágító öregasszonyt ítélte el az uszorabíróság

Nagyvárad. Saját tud. Zsíros Istvánné Nagy Julianna, 71 éves pusztajuliaki asszony árdrágítással vádoltan áll a törvényszék dr. Patzkó egyesbírája, mint uszorabíróság előtt. Császár Lajosné, telegdi asszony jelentette fel azért, mert mintegy öt kilónyi burgonyáért „szemre” 2 pengő 80 fillért kért.

Reszketve, gyámoltalanul állt az öregasszony a bíróság előtt s mindig csak azt hajtogatta, hogy: „tessék a tanukat meghallgatni”. Tanu azonban nem volt a feljelentőn kívül, aki megesküdött vallomására. A bíróság, begigazoltnak látván a vádat, annál is inkább, mert végül a vádlót is beismert 2 pengőt, ami szintén kimeríti az árdrágítás fogalmát — 80 pengő pénzbüntetésre ítélte Zsíros Istvánnét.

— Megnyugszik az ítélésben, vagy fellebbez? — tette fel a szokásos kérdést a bír.

— Már úgy van, ahogy van. Öreg cseléd vagyok én már, nem tudok járkalni — mondotta erre reszketős hangon az öregasszony, s botjára támaszkodva, apró, bizonytalan léptekkel megindult a kiiárat felé.

Öszinte mozikeitika

ÚJ ROKON

— Ösfilmmű a Belvárosi Mozgóban —

Régi film *Az új rokon*, amit a Belvárosi Mozgó most mutatott be Nagyváradon. Annyira régi, hogy Perzel Zita, a fő női szerep alakítója, még némi gyakorlatlanságot árul el játékában. Turay Ida még majdnem igazi csitri és Delly Ferenc, a Nagyváradon eleven valóságában is jól ismert kitudó vigjátéki színész még karsu legény. Nagyobb baj azonban, hogy látni kell a vásznon a telivér Kabos Gyulát és társait is, akiknek megjelenése a mai kor szellemmel már nem túlságosan egyeztethető össze. De a darab kedves és szórakoztató. Az új rokon, Perzel Zita, messzi idegenből érkezik a vidéki kuriára, amelynek lakói közt forradalmat idéző elő modern felfogásával és viselkedésével. A ház fiatal ura azonban kelteköppen méltányolja a fiatal hölgy értékeit, de a kötelező vigjátéki félreértés miatt szinte-szinte elromlik az ügy. Még szerencse, hogy ez az áldott jó Kabos Gyula, egy pesti mulató főpincére, mindent elgázit és egymáséi lesznek a szerelemesek. A film a magyar filmgyártás hőskorából való még, azért vannak kezdetlegességei, a régi divatú öltözetek is különösen hatnak, de azért minden megvan benne, ami egy mozivígjátékot mulatságossá tehet. A közönségnek nagyon tetszett.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

Meghalt Bereng Béla

Kedden reggel hosszas szenvedés után elhunyt Bereng Béla, a színház hosszú éveken át volt kiváló színművésze.

21 évig taposta híven a színpadi deszkákat és szerzett sok felejthetetlen emlényt városunk színházjáró közönségének. Igazi művészember volt, könnyelmű, de a végletekig jószívű és barátságos. Megnyerő és közvetlen egyénisége révén sok barátot gyűjtött, ellenségei talán nem is voltak.

Mint színész kétségen kívül a legelső vonalba tartozott. Megjelenése, organuma, játékbeli készsége, intelligenciája révén már régen az ország legelső színpadán lett volna a helye. Ő azonban nem tört feljelle s ha arra figyelmeztették, kezelegéssel intzte el a dolgot, mondván:

— Én itt érzem jól magam s itt is fogok meghalni.

Igaz lett. 43 éves korában érte utól a halál, abban a városban, amelyhez görcsösen ragaszkodott.

Arverési hirdetmény. 2270—1942. v. h. szám. 1942. Pk. 18962 ez. Bagdi Sándor-né végrehajtató javára 1650 P követelése és jár erejéig 1942. november hó 5. napján d. u. 15 órakor Nagyváradon Szeptember 6-utca 73. alatti és folytatónál Mezey Mihály-utca 4. sz. alatt a nagyvárad kir. járásbírósa 1942. évi 3134. sz. végzésével elrendelt végrehajtás során lefoglalt 1745 P becsértékű festmények, szőnyegek, üzlet berendezés és áru bíróság elárvereztetnek. — Nagyvárad, 1942. év szeptember hó 30. napján. Várady, kir. bír. végrehajtó.

* **HÖLGYEKET** érdekli, Délvidéki harisnya ismét kapható Horváth Károlynál, Hlatky-utca 8.

ELESETT HALIFAX FIA. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Peter Wood Halifax, a washingtoni brit nagykövet második fia az egyiptomi harcokban elesett. Mint repülőbiztost vett részt a sivatagi arcvonal harcaiban.

KORONA Filmszínházban

Café Moszkva

Lebilincselő magyar háborús film.
 Csontos, Tóké, Kiss Ferenc, Timár.

Szegecselő munkások sztrájkja egy angol hajógyárban. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Angol közlés szerint az egyik angliai hajógyárban 200 szegecselőmunkás beszüntette a munkát, aminek következtében 500 munkás volt kénytelen abbahagyni a munkát. A munkások kifogásolták, hogy nem kapják meg a vasárnapi munkabért azok a munkások, akik hétköznap nem dolgoznak.

* **TÉLI KESZTYŰT,** férfi gyapju harisnyát, Jaeger alsónadrágot olcsón vehet Horváth Károlynál, Hlatky-u. 8.

* **MELEG** női nadrágok, fehérneműk még jó minőségben, olcsón vásárolhatók Horváth Károlynál, Hlatky-utca 8.

Nagylelkűség

Meleghangú cikkben méltatja az egyik francia napilap azt a tényt, hogy Magyarország részvett a lyoni mintavásáron és jelenlétével hathatósan emelte annak fényét és értékét. Nagylelkűség volt ez Magyarországtól — írja a francia lap, — hogy kezet nyújtott a lesújtott Franciaországnak, sőt a nagylelkűség egyedülálló példája Európában.

Némi elégtétellel vesszük tudomásul ezt a megállapítást. Ehhez az elégtételhez teljes jogunk is van, mert annak az államnak, annak a népnek nyújtottunk baráti jobbot, amely haszalmának tetőpontján ugyancsak más-képpen viselkedett velünk, porbaszítottakkal szemben.

Bennünket sokszor eltanácsoltak a művelt nyugattól. Sokszor szeretnék volna és szeretnének ma is Ázsiába utalni. Mi nem igen vitatkoztunk, hanem olyan választ adtunk a „művelt” nyugatnak, mint amilyen a lyoni kiállításra való részvétel is volt. Nagylelkűség, felemelkedettség, rokonszenv sokszor politikai érdekeink ellenére is. Trianonért cserébe franciabarát megnyilatkozások.

Jó ezen elgondolkozni azoknak, akik néha szeretnek a nyugati kultúra gögös magasságaiban tetszelegni...

SZÍNHÁZ

„BOLOND ASVAYNE” Kamarás Gyula felléptével keddtől

Kamarás Gyula vendégfelléptével kedden este mutatja be a színház az idény legnagyobb színpadi sikerét, a „Bolond Ásvayné”-t, a Nemzeti Színház állandó műsordarabját, premier bérletben. Harsányi Zsolt színjátékát Sármassy Miklós rendezte. A vendégművész partnerei: Hotty Éva, Szógi Arany, Majthényi Gabi, Danics Győző, Szabó Ernő, Pákozdy Ferenc és Máray Ede lesznek. Gyönyörű kiállítás! A teljesen új, eredeti díszleteket Útő Endre tervezte és festette. A „Bolond Ásvayné” kedden este premier bérletben, szerdán este „A”-bérletben, csütörtökön este bérletszünetben kerül színpadra.

Pénteken este a második propaganda munkás előadás keretében az „Aransyárga falevél” című operett van a színház műsorán. Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel Lehar Ferenc gyönyörű muzsikája nagyoperettje, a „Luxemburg grófia” tölti be a színház műsorát. **Filléres helyárak.** Jegyek: 30 fillértől 170 fillérig.

HETI MŰSOR:

Kedden este: Bolond Ásvayné, premier-bérlet.

Szerdán este: Bolond Ásvayné, A-bérlet.

Csütörtökön este: Bolond Ásvayné, bérletszünet.

Haas Fülöp és Fiai-féle Rt.

Szőnyegek, függönyök, butorszövetek, viasszovászon és linoleum, zsákok, kárpitoskellékek
 Tiszti esőköpenyek, viharkabátok

Rákóczi-ut — Apolló-palota
 Telefon 16-35

70 ir nacionalistát tartóztattak le az angolok. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Belfastban a rendőrök tegnap néhány ismert nacionalistánál házkutatást tartottak és 70 embert letartóztattak.

Svéd gőzöst torpedózt meg egy szovjet tengeralattjáró. Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelentik: Egy szovjet tengeralattjáró vasárnap a Balti tengeren megtorpedózta az ötezer tonnás Agnes nevű svéd kereskedelmi gőzöst. A svéd gőzös legénységéből négy tengerész életét veszítette.

Megalakult a Kisdednevelők Országos Egyesületének Bihar-megyei és Nagyváradai Övököre

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délután, a vármegyeháza dísztermében tartott népes gyűlésen megalakult a Kisdednevelők Országos Egyesületének Bihar-megyei és Nagyváradai Övököre. A városban és a vármegyében működő 120 övönő közül kilencvenen jelentették be az egyesületbe való belépésüket s ezek közül mintegy nyolcvan-an vettek részt az alakuló gyűlésen, amelyen a vármegyei tiszti főorvos elnökelt.

Az elnök, megnyitójában üdvözölte a megjelentek, majd javaslatot tett a tisztikar megválasztására, amelynek eredménye a következő:

Diszelnökök: dr Czifra Kálmán, dr Hlatky Endre főispánok, dr vitéz Nadónyi János alispán, dr nemes Martsa Dénes tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő, dr Heinrich Béla tiszti főorvos, e. ü. főtanácsos.

Tiszteletbeli elnökök: dr Csetényi Gyula tisztifőorvos, dr Dalló Gyula városi kultúratanácsnok, vitéz Skultéty László fb. gondnok, dr Szirmay Kélmán tisztifőorvos, dr vitéz Törő István tisztifőorvos.

Elnök: Wesselényi Józsefné Bíray

Margit h. áll. övönő.
Alelnökök: özv. Bárány Istvánné, Csekő Károlyné, özv. Szabó Jánosné, Titkár: Sule Erzsébet.
Jegyző: Udvarhelyi Lenke
Pénztárnok: Farkas Rozsi
Ellenőr: Boér Anna.
Számvizsgáló bizottsági elnök: Horváth Gizella.

A választás után a tiszti főorvos átadta az elnöki széklet a megválasztott elnöknek, aki beszédében rámutatott annak jelentőségére, hogy az egyesület megalakulásával hosszú idő után első ízben nyújthattak egymásnak kezet egy egyesület kebelében a trianoni Bihar vármegye és a felszabadult Bihar vármegye övönői.

Ezután dr Végh József tanügyi főtanácsos beszélt, aki erre az alkalomra érkezett Nagyváradra. Beszédében méltatta a magyar kisdednevelők áldozatos munkáját.

Az alakuló gyűlés után közeledt volt a Széchenyi vendéglőben.

Nagyvárad térképe
 fekete nyomással P. 1-30
 kapható a
MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Egy két az anyakönyvek tükrében

SZÜLETÉS. Dr. Puskás Zoltán vármegyei főlevéltárnok leánya Ildikó, Zsuzsanna, D. Deák Ernő szabósegéd fia József, Fábrián Péter Béla szobafestősegéd leánya Zsuzsanna, Anna, Lázár Péter napszámos fia Antal, László, Izsák Zoltán kereskedősegéd leánya Éva, Veronika, Buh János kereskedő fia Zoltán, Vitéz Erdős János posta alizist leánya Róza, Könyves Kálmán közkórházi portás fia Kálmán, Reiter József kéményseprősegéd leánya Ilona, Tóth Gyula kereskedő fia Gyula, László, Gruz Gyula napszámos fia Lajos, Trippa János autó felsőrész készítő segéd fia János, Németh Sándor honvéd törzsőrmester leánya Mária, Debos Mihály Hangya üzletvezető leánya Mária, Eszter, Bagonya Imre cipészsegéd leánya Ilona, Hegedüs Sándor kőművessegéd fia Károly, Negru György napszámos fia Miklós, György, Joó Endre ig. tanító fia Endre, Weisz Géza kőfaragósegéd leánya Judit, Katalin, Molnár István banktisztviselő fia Gábor, György, Hankó János kereskedő fia Ferenc, Tóbiás József szabósegéd leánya Irén, Blága Traján kályhaségéd fia Traján, Keszner Ferenc szücs-mester leánya Judit, Haris Vilmos magántisztviselő leánya Éva, Pap János kőművessegéd fia Ferenc, Borbély Márton asztalossegéd leánya Ilona, Malozsák János asztalossegéd fia László, Mihale Péter napszámos leánya Juliánna, Halmos László igazgató-tanító leánya Gabriella, Lujza, Mária, Dudák János napszámos leánya Éva.

HÁZASSÁG. Györi Gyula asztalosmester és Nowák Sarolta Erzsébet, Fazekas Márton sütősegéd és Lőrincz Erzsébet, Csibi László szücssegéd és Mikló Ilona, Oláh József koreszámos és Csuha Erzsébet, Kelemen József bútorasztalossegéd és Pálfi Etelka Irén, Márton Farkas órás-mester és Schwartz Erzsébet, Miklós András magántisztviselő és Lőrincz Erzsébet, Puskov Demeter kertészsegéd és Zádori Margit, Fekete Ferenc Péter magántisztviselő és Bencsik Etelka, Friedman Dezső magántisztviselő és Ehrenfeld Szeréna, Sella Ernő kf. napszámos és Pászler Mária, Nagy József városi vasúti fékező és Nagy Aranka, Berecz Tibor Ferenc elektroműszerész és Uhelszki Anna, Mille Lajos nyug. felekezeti tanító és Diószegi Irén, Horváth József népművész és Váradi Erzsébet, Rízán Ferenc vaimester és Papdán Piroška, Zsiros András kereskedő és Hodossy Anna, Mundruc György napszámos és Bogdán Gizella, Kimpán Karácsony péksegéd és Kelemen Erzsébet, Albert Gyula műv. fűtő és S. Nagy Anna, Feldmösser Mátvás kereskedelmi ügynök és Székely Márta Edit.

HALÁLOZÁS. Balogh József 21 éves, Gyte Jánosné sz. Negru Ilona 64 éves, Kaufman György 1 éves, Weisz Ferencné sz. Róth Mária 63 éves, Berényi Lajos 50 éves, Faragó Gizella 22 éves, Balázs Róza 38 éves, Kovács Lászlóné sz. Kozma Ágnes 50 éves, Varga Erzsébet 2 éves, Pete Sándor 1 hónapos, Izsák Ilona 55 éves, Bustye Imre 6 hetes, Ráski Gyula 30 éves, Szabó Gyula 45 éves, Özv. Jámber Istvánné sz. Gergely Anna 77 éves, Kreinik György 1 év, Steinberger Salamonné sz. Grósz Ju-

lianna 62 éves, Lukács János 72 éves, Ghib János 11 hónapos, Özv. Mihálovics Ödönné sz. Aszalay Erzsébet 80 éves, Özv. Szabó Jánosné sz. Kegyes Juliánna 86 éves, Irinyi János 8 hónapos, Tóth Piroška 8 hetes, Pop Barila 52 éves, Papp István 86 éves, Gáspár Imre 62 éves, Szklár Pálné sz. Török Emma 74 éves, Özv. Irsai Bezsóné sz. Schwartz Heitna 53 éves, Özv. Szász Imréné sz. Szalatnai Eszter 76 éves, Özv. Grasló Istvánné sz. Tessl Irma 78 éves, Weisz Ferenc 66 éves, Katona Tivadar 21 éves, Horváth József 27 éves, Kun Erika Anna 4 hónapos, Özv. Varga Lajosné szül.

Primusz Etelka 58 éves, Özv. Moldoványi Viktorné sz. Keresztesi Eszter 62 éves, Özv. Décei Károlyné szül. Cimmerman Borbála 88 éves, Özv. Friedman Emánuelné sz. Baum Margit 58 éves, Dombi Margit 23 éves, Gergely József 35 éves, Lukics Dobroszavné sz. Füstös Irén 66 éves, Fejes Mihályné sz. Tasnádi Margit 18 éves, Irimic Tivadar 54 éves, Gróf Gizella 67 éves, Barbalics József 32 éves, Birtás József 64 éves, Romace Györgyné sz. Lukács Virág 35 éves, Tomsek Gerő 72 éves, Özv. Ornstein Mártonné sz. Schön Betti 78 éves.

Nem szabad levágni a két évesnél fiatalabb állatokat

A m. kir. földművelésügyi minisztérium 245.700—1942. F. M. számú rendelete értelmében tudomására hozom a város közönségének, hogy a négy évesnél fiatalabb tehének, üszök és üszöborjuk, valamint a bivalytehének, bivalyüszök és bivalyüszöborjuk vágásának

tilalmát megállapító 232.100—1941. F. M. rendelet akként módosítom, hogy a fentebb említett állatokat két évesnél fiatalabb korban nem szabad levágni.

Nagyvárad, 1942. október 29.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Férfiruhákat használtak, legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletben Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

Engedély nélkül lehet levágni a két hónaposnál fiatalabb malacot

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a m. kir. földművelésügyi minisztérium 245.800—1942. F. M. számú rendelete értelmében 1943. évi február hó 28. napjáig a két hónapnál fiatalabb és 15 kgr. élősúlyt el nem érő szopós malacot köz-, vagy magánfogasz-

tás céljából a községi elöljáróság (polgármester) külön engedélye nélkül is bárki levághat.

Nagyvárad, 1942. október 29.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

Ács Tibor,

Széchenyi ter 6.

Mi ujság a piacon?

A hétfőn megtartott hetipiac általában gyengült felhozattal indult. Legmagasabb árak a következők voltak:

Gyümölcsfélék: (közepes felhozatal.)

Alma 40—150, szőlő 60—180, csipke 140—160, körte 90—200, hecsedli 180—200, gesztenye 160—220 fillér kgr-ként.

Zöldségfélék: (közepes felhozatal)

Burgonya 23—26, paradicsom 26—36, répa 20—26, zöld borsó 140—150, hagyma 20—32, cékla 24—30, fillér kgr-ként, 1 drb káposzta 30—50, vörös káposzta 40—50, olasz 20—40, karfiol 40—80, 1 kgr petrezselyem 30—40, 1 drb karalábé 10—16, kgr-ja 24, 1 kgr sóska 80—90, 1 drb zöldpaprika 1—4, uborka 20—30, retek csomója 20—24, 1 kgr spenót 70—80, 1 drb torma 10—20 fillér.

Élőállatok: (közepes felhozatal)

1 drb szarvasmarha vágó 1.10—1.30—1.40 pengő kgr-ként, 1 fejős tehén 600—1200, 1 szopós borjú kgr. 1.60—1.70, kismalac párja 30—50, 1 igazló 200—800, 1 parádéslo 800—1300 pengő.

Tejtermékek: (közepes felhozatal)

1 liter tej 38 fill., 1 kgr vaj 6.80—7.80, juhtúró 3.40—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, tejfel 1.50—1.70, juh sajt 3—3.40 pengő.

Kenyér:

1 kgr egységes kenyér 42 fillér.

Szárnyasok: (gyenge felhozatal)

1 pár csirke kgr. 3.20—3.40, tyúk 2.75—2.80, hizott liba 3.60—3.80.

sovány liba 3.60—3.80, pulyka 2.10—2.30, hizott ruca 3.40—3.60, sovány ruca 3.40—3.60, 1 drb tojás 0.18—0.19, kgr. 3.50—3.70 pengő.

Húsárak:

1 kgr marhahús 3.70, disznóhús 3.30—3.80, növendékmarha 3.70, juh-hús 2.10—2.40, bárányhús 2.20—2.40, bivalyhús 3.30, zsir 3.80, tepertő 3.80 pengő.

Halfélék:

1 kgr. sulyu élő ponty 3.80, csuka 3.—, köröshal 1.50—2 pengő.

RÁDIÓ

SZERDA, NOVEMBER 4.
Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 6.40 Ébresztő. Torna. 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene 10.15 Szórakoztató zene. 11.15 Zenekari művek. 11.40 Palásthy Marcell elbeszélései. 12.10 Rendőrzenekar. 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 14.00 A Folyamérők fuvószene-kara 15.20 Ifjúsági énekkarok 15.50 Örsy Attila dr előadása Péterffy Jenőről. 17.00 Tull Hy gondolkázik. 17.20 Juhász Géza előadása Jókairól. 17.45 Olasz filmdalok. 18.00 Honvédműsor. 19.05 Protestáns Irodalmi és Művészeti 20.00 Külügyi negyedóra. 20.15 Részletek a Koldusdiák című operettből.

21.10 Beszel a front. A m. kir. Honvéd Haditudósító század helyszíni közvetítése. Hangfelvétel. 21.30 Richard Strauss: Rózsavág. 22.10 Szalonótós. 23.20 A modern zene kedvelőinek

Budapest II.

17.00 Táncczene. 17.30 Olasz nyelvoktatás. 18.00 Protestáns Irodalmi és Művészeti 19.05 Pertis Pali cigányzenekara muzsikál. 20.00 Hangképek Háromszékből. 20.15 Tarnói László dr előadása hanglemezekkel. 20.45 Operarészletek. 22.45 Magyar nóták.

APROHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánsat, vásárokat, aranyszereszt, Lakoczi-ut 8. 18

Eladó fótuca közelében egy nagy telek, ára 14 ezer pengő. Egy ház 1x1 szobás, 2x2 szobás, 1x1 szobás mellet helyiségekkel, gazdálkodónak is alkalmas. Tatalyné, Szigligeti-u. 12. 346

Eladó regénytár, Dr. Baditz, Miskolc 156

Állást nyert

Mentősofört és mentőápolót felvez Mentoállomás, Motorszerelők, illetve elsősegélynyújtásba jártasak előnyben. 312

Ügyes kifutó fiút felvez Osztiás és Társa cég, Rákóczi-ut 1. 351

Női konfekció munkában gyakorlott varrolányokat felvez Szabó Lajos, Szent János-u. 88. 350

Fényképésztanulót, négy közepiskolai végzettséggel felvezek. Major György, Rákóczi-ut 13. 318

Különféle

ZIPPAR szakszerű javítása Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Oktatás

Szabó Ferenc gyorsíróiskolájában (Nagyvárad, Rákóczi-ut 12.) November 4-én kezdő és bevezető tanfolyam kezdődik. Vidékieknek 85 százalékos vasúti kedvezmény. 327

Elveszett

Temetőben elveszett ridikült, becsületes megtaláló jutalom ellenében küldje be a kiadóhivatalba. 349

MAGYAR LAPOK-at, Kávéházakban és vendéglőkben kérj!

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilagyi Dezső-utca 5. szám.

KIADÓTULAJDONOS.
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

Felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda R. T. igazgatója